

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET
☒: 1358 Budapest, Széchenyi rakpart 19.
☎: 1/441-6501 ☎: 06-1/441-6502
✉: titkarsag@repate.hu
🌐: www.repate.hu

Ügyszám: FRP/175/2015/Pan.

A Független Rendészeti Panasztestület

277/2015. számú (VII. 30.)

állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) **panaszos¹** Megyei Rendőr-főkapitányságon előterjesztett **panasza alapján indult eljárásban** a 2015. július 30-án – dr. Wildner Domonkos testületi tag távollétében – megtartott zárt ülésén született állásfoglalását

m e g k ü l d i a z O r s z á g o s R e n d ő r f ő k a p i t á n y n a k .

A Testület megállapítása szerint, a vizsgált ügyben **alapjogot súlyosan sértő intézkedésre került sor.**

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Indokolás

A panaszos a vele szemben 2015. február 26-án foganatosított rendőri intézkedéssel szemben terjesztette elő panaszát a Megyei Rendőr-főkapitányságon, amelyet az Országos Rendőr-főkapitányság (továbbiakban: ORFK) továbbított 2015. március 27-én a Testületnek.

I.

1) A panaszos egy kérelmi lap kitöltésével kérte a Testület eljárását, amelyben sérelmezi a vele szembeni aránytalanul súlyos és brutális rendőri fellépést, indokolatlan bilincselést, majd az őrizetbe vétel és kihallgatása során a durva, rendőrök által, a panaszos sérelmére elkövetett fizikai bántalmazást. Ezen kívül sérelmezi, hogy a lakását durva módon dúlták fel, hangos, mocskos „pedofil disznó” ordítások mellett, hogy az egész társasház hallja. A bilincselés során a panaszos kezeit hátrabilincseltek, amely rendkívül fájdalmas volt a számára, le is szorították, pedig minden kérdésre válaszolt, mindent átadott, nem tanúsított sem fizikai, sem pedig verbális ellenállást. Többször, többen tenyérrrel ütötték a panaszos fejét hátulról, erősen, minden ok nélkül. Az egész jelenetet végignézte a panaszos édesanyja és testvére. Édesanyja idegösszeroppanást kapott, amelyet direkt idéztek elő a rendőrök azzal, hogy hangosan

¹ Az Rtv. 93/A. § (8) bekezdése értelmében a panaszos személyes adatait töröltük.

szidalmazták és verték. A panaszos beadványában azt is elmondta, hogy a sérelmére elkövetett cselekményekre tekintettel büntetőfeljelentést fog tenni.

II.

A.

Az ORFK a sérelmezett rendőri intézkedés vonatkozásában az alábbi dokumentumokat mellékelte az ügy pontosabb kivizsgálása érdekében.

1) A rendőrség mellékelte a panaszos feljelentéséről 2015. február 27-én 17 óra 7 perc és 18 óra között készült jegyzőkönyvet.

A panaszos aláírásával hitelesítetten kijelentette, hogy egyrészt elhangzottak a jogairól és kötelezettségeiről szóló tájékoztatások és figyelmeztetések, másrészt pedig, hogy azokat megértette. Ezt követően a panaszos úgy nyilatkozott, hogy az ügyben nem volt rendőri intézkedés. A panaszos feljelentést tesz ismeretlen tettes ellen, aki 2015. február 26-án 22 óra 20 perc és február 27-én 6 óra közötti időben, hivatalos eljárás során, a lakcímén és a M. Rendőrkapitányság hivatalos helyiségében tette meg bántalmazta, amelynek következtében nyolc napon belül gyógyuló sérülése keletkezett, erről ambuláns lappal rendelkezik, mert orvosi ellátásban részesült.

A vallomásaiban a panaszos előadta, hogy egy ellene folyó gyermek pornográf felvétel megszerzése és átadása miatti eljárásban a tegnapi este a m. nyomozók házkutatást tartottak a k-i lakcímén. Ezen a címén ő és anyja laknak életvitelszerűen. A lakás két szobás panel, a K.-K-en. A nyomozók 22 óra 20 perckor jöttek házkutatást tartani és a panaszos nem tudja pontosan, hogy hányan voltak, talán hatan lehetettek, közöttük pedig volt egy nő is. Amikor bementek a panaszos lakásába, akkor bemutatkoztak, majd közölték, hogy a mi házkutatás célja, kérdezték, hogy hol vannak a mobilok és pc-k, majd ezeket a panaszos átadta. Teljesen együttműködött a rendőrökkel. Csak a panaszos szobájában tartottak házkutatást, az anyja szobájába nem mentek be. A házkutatás alatt az anyja a saját szobájába és az előszobában volt. Amikor kiderült, hogy a panaszost keresik, mert, hogy egyébként ott volt az öccse is a lakásban, akkor megbilincseltek. A házkutatást a szobájában egyébként nyitott ajtónál folytatták le, egyszerre három rendőr kutatott, a többiek a lefoglalt dolgokkal foglalkoztak: a laptopokkal és a mobiltelefonokkal. A házkutatás során a panaszos végig együttműködött a rendőrökkel, annak ellenére, hogy mindvégig bilincsben volt és a szobája padlóján térdelve kellett a rendőri kérdésekre válaszolnia. A panaszos gondolja, hogy azért léptek fel vele szemben így, mert ez egy társadalmilag nagyon elítélt dolog, amellyel gyanúsították. A házkutatás során két alkalommal megütötte őt 1-1 rendőr, tenyérral a tarkó tájékon és a bal füle mögött szintén tenyérral. Azt nem tudja, hogy melyik rendőr üthette meg, de az egyiket főnököknek hívták, aki kb. 40 év körüli, a másiktól pedig azt tudja, hogy egy erős, zömök testalkatú, 40 év körüli férfi volt, rövid hajjal. A házkutatás során tehát két fülest kapott. A történeteket a panaszos szerint láthatta az édesanyja és a hangot is hallhatta, amivel az ütés járt. Miután a rendőrök befejezték a házkutatást, akkor bevitték M-ra, de alig akarták engedni, hogy felöltözzön rendesen. A testvérének, aki egyébként a házkutatás során mindvégig jelen volt, a panaszos anyja mellett kellett a panaszos nadrágját felhúznia. A panaszost a M. Rendőrkapitányságon kihallgatták. A kihallgatást egy nő végezte, és ha nem jól válaszolt a panaszos, akkor az őt korábban megütő, zömök testalkatú nyomozó mondta, hogy két pofont

kap. A kihallgatás során egy alkalommal kapott a sípcsontjára egy rúgást és a halántékára egy ütést valakitől, aki mögötte állt. Azt vélelmezi, hogy ugyanaz a személy volt, aki a házkutatás során is megütötte, a zömök, negyvenes férfi. A kihallgatás miután lezajlott, aláírta az őrizetbe vételi határozatot, amelyen aláírta azt a részt, hogy panasszal él. Ezután bejött a főnöknek nevezett férfi, aki szóvá tette a panaszát, majd felhúzott egy gumikesztyűt és kb. hat alkalommal fejen ütötte a panaszost. A főnök ezalatt a panaszos mögött állt. Mivel a panaszos már ekkor nem volt bilincsben, tudott védekezni, legalábbis oda tudta kapni a kezét a fejéhez. Ezt követően újra kinyomtatták a határozatot, amelyen ezúttal már nem húzta alá, hogy panasszal kíván élni. Utána a vallomását nyomtatták ki, amiben talált 1-2 részt, amivel nem értett egyet, kérte, hogy azokat javítsák ki, amely megtörtént. Ezután már nem kapott több ütést. A házkutatás során nem tett panaszt egyébként a jegyzőkönyvön. Ezután vitték be a panaszost a p-i fogdára, ami előtt a Kórházban megvizsgáltatták a rendőrök egy orvossal, akinek a panaszos mondta, hogy baj van a látásával. Ezután vitték be a fogdára, ahol elvitték orvoshoz, mert a látása nem volt tökéletes, valószínűleg a sérülések miatt. A panaszos elmondta azt is, hogy soha nem volt probléma a látásával, bár öt éves korában megműtötték egyszer, mert szentengely ferdülése volt. A feljelentését azért teszi meg, mert az eljárás során bántalmazták, amire egyébként kívülálló tanúja nincs, csak a rendőrök voltak jelen. Erre tekintettel kéri a panaszos az eljárás megindítását, az elkövető felkutatását és felelősségrevonását.

2) Az ORFK mellékelte a panaszos szemvizsgálatáról 2015. február 27-én 10 óra 42 perckor elvégzett vizsgálatról készült leletet, amely szerint a panaszos a vizsgálatra korábbi leleteket nem vitt. Gyerekkorában kancsalság miatt operálták. Szemüveget is kellett hordania és a szemét is takarták. Nem tudja pontosan, hogy melyik szemét operálták, illetve takarták. A műtét, ha jól emlékszik öt éves korában volt.

A p-i fogdából kísérték be a panaszost idegenkezűség miatt. A panaszos elmondása szerint tegnap este éjfél és négy óra között, három általa nem ismert hivatalos személy többször halántéktájon és a bal fül mögötti területen többször megütötte. Az eset óta az egyik szemével mintha vízen nézne át és mintha homályosabban látna, mint eddig. A panaszos elmondása szerint mindez a M. Rendőrkapitányságon történt. A feje most is fáj, szédül; hányinger, hányás nincs. Kettőslátás nem fordult elő. Esméletvesztése nem volt. Alkoholt elmondása szerint nem fogyasztott. Eddig még orvos az idegenkezűség miatt nem látta a panaszost.

A vizsgálat során a panaszos a látástágítás után panaszmentes: szemfájdalmat, fejfájást nem él meg. A szemmozgások váltott takarásánál belülről kifelé beállító mozgás észlelhető. Pupillareakció rendben. Felszínes hámsiány látható. Akut gyulladásra utaló jel nincs. A szemhéjak épek. Egyéb traumára utaló jel nincs. A lencsék és az üvegtestek tiszták. A papillák épek. Érrendszer a kornak megfelelő. A hátsó póluson kórjelző eltérésre, traumára utaló jel nincs. A három tükrös vizsgálat a panaszos védekező magatartása miatt nem kivitelezhető.

Az orvosi vélemény szerint a panaszos ellátása akut szemészeti teendőt nem igényel. A gyógyulás nyolc napon belüli. A panaszos és egyéb problémák kiszűrése érdekében a panaszos a sürgősségre irányították.

3) A panaszost a Sürgősségi Osztályon 2015. február 27-én 12 óra 50 perckor vizsgálták meg.

A panaszos részletes meghallgatását és testének teljes vizsgálatát követően a diagnózis agyrázkódás.

A vizsgálatot elvégző orvos a neurológiai statusban a koponyán occipitalisan talált egy kifejezetten nyomás érzékeny, diónyi duzzanatot, zúzódást. Egyéb külsérelmi jelet sem fejen, sem nyakon, sem a felső testen nem talált az orvos. A panaszos azon sérülései, aminek jelen vizsgálattal külsérelmi nyomai vannak nyolc napon belül gyógyulók. Koponyán belüli esetleges eltérésről, traumás sérülésről csak az akut koponya CT-t követően lehet nyilatkozni. Neurológiai statusban egyéb kórjel, gócjel nincs. Intracranialis traumás laesio kizárása céljából javasolt akut koponya CT felvétel készítése, majd ennek eredményével újabb neurológiai konzílium kérése javasolt. Amennyiben a koponya CT-n traumás laesio látszik, vagy új neurológiai tünetek jelentkeznek, úgy indokolt az azonnali idegsebészeti konzílium.

Az epikrízis szerint a panaszos laborjában kóros eltérést nem találtak. Neurológiai konzílium neurológiai gócjelet nem látott, akut neurológiai teendő nincs. A koponya CT törést, intracranialis vérzést nem igazolt. További sürgősségi teendő nincs. Homályos látását neurológiai státusza nem magyarázza. Akut állapotrosszabbodás esetén azonnal jelentkezzen az ambulancián, egyebekben jelen leletét lássa a háziorvosa.

4) Az ORFK mellékelte a panaszos bűnügyi őrizetéről szóló rendelvényt, amely szerint a P. Rendőrkapitányság Fogdáján 2015. február 26. 22 óra 20 perc és március 1. 22 óra közötti időtartamban tartózkodott. A fogvatartás alapjául szolgáló cselekmény szerint a panaszost a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (továbbiakban: Btk.) 204. § (1) bekezdés b) pontjába ütköző és aszerint minősülő gyermekpornográfia bűncselekmény elkövetése miatt korlátozták személyi szabadságában.

5) Az ORFK által csatolt orvosi vélemény szerint nincs rajta külsérelmi nyom, nem tetves, nem rühes, nincs fertőző betegsége. A kórisme szerint a panaszos utólag említi, hogy tegnap este óta homályosan lát. A vélemény szerint közösségben elhelyezhető. Az intézkedési javaslat szerint fogdában elhelyezhető, panaszai fennállása esetén szemészeti vizsgálat javasolt.

6) A panaszos 2015. február 27-én a fogdaparancsnoknak írt egy kérelmet atekintetben, hogy külön lapon leírt bántalmazásából eredő látáskiesés, látásromlás miatt azonnali szakorvosi vizsgálat és szakvéleményt kér. A külön lapon részletezett rendőri fellépés során, az erős halántéktájra, fül mögé bevitt ütések miatt folyamatosan szédül és mindkét szemére csak homályosan lát. Erre tekintettel kéri a panaszos a fogdaparancsnokot, hogy tegye számára lehetővé, hogy szakorvos véleményt alkosson, és hogy ellássa. M-on is jelezte mindezt, de a doktornő ott azt mondta, hogy P-t jelezze ezt. A járőrök megtagadták a panasz felvételét. Emellett feljelentést kíván tenni, hiszen ügyvéd nem volt jelen.

7) A panaszos, mint fogvatartott BV intézetnek történő átadásáról szóló jegyzőkönyv szerint a panaszoson szemmel látható sérülés nincs és az eddigi fogvatartása során a rendőrök nem bántalmazták.

B.

A Testület a tényállás tisztázása érdekében megkereséssel fordult a M. Rendőrkapitánysághoz. A rendelkezésre bocsátott iratok alapján az alábbiak állapíthatók meg.

1) A M. Rendőrkapitányság vezetője 2015. április 22-én kelt átiratában a következőről tájékoztatta a Testületet.

A M. Rendőrkapitányságon nyomozást rendeltek el 2015. február 20-án. [...] .bü számon a Btk. 204. § (1) bekezdésbe ütköző és aszerint minősülő tizennyolcadik életévét be nem töltött személyről pornográf felvétel készítésével, kínálásával, átadásával, vagy hozzáférhetővé tételével elkövetett gyermekpornográfia büntett elkövetése miatt ismeretlen személlyel szemben. A nyomozás során 2015. február 26-án megalapozott gyanú merült fel arra, hogy a bűncselekmény elkövetője a panaszos. Ezen tényre tekintettel a rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (továbbiakban: Rtv.) 33. § (2) bekezdés b) pontja alapján, mivel bűncselekmény elkövetésével gyanúsítható, 2015. február 26-án, 22 óra 20 perckor a panaszos elfogására és a M. Rendőrkapitányságra történő előállítására került sor.

A Büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (továbbiakban: Be.) 149. § (2) bekezdés c) pontja alapján a panaszos lakcímén házkutatást hajtottak végre, amelynek során tőle tárgyi bizonyítási eszközöket foglaltak le. A panaszos azon állítása, miszerint őt a házkutatás során a vele szemben intézkedő rendőrök bántalmazták, a rendelkezésre álló adatok alapján nem fedí a valóságot. Ezt erősíti többek között az eljárásban résztvevő rendőrök egybehangzó nyilatkozata, továbbá, hogy a bűnügyi őrizetbe vétele során végzett orvosi vizsgálat semmiféle ütésből eredő sérülést nem rögzített.

A panaszos azon állítása, hogy a gyanúsított kihallgatása során egyszer sípcsonton rúgta egy rendőr és a halántékára is kapott egy ütést, a rendelkezésre álló adatok szerint szintén nem fedí a valóságot.

A panaszos azon állítása, hogy a kihallgatását követően, miután aláírta az őrizetbe vételi határozatot és aláhúzta azt a részt, hogy panasszal kíván élni, akkor egy rendőr a kezére gumikesztyűt húzott és hat alkalommal fejen ütötte nem fedí a valóságot. Sem a kihallgatása során, sem pedig azt követően nem merült fel annak szükségessége, hogy a panaszos kezére gumikesztyű felhúzása volna indokolt, sem ő maga nem kérte, sem pedig a vele szemben intézkedő rendőrök nem kérték erre.

A panaszos azon állítása, hogy a vele szemben intézkedő rendőrök emelt hangon ordították, hogy „mocskos, pedofil disznó” úgy, hogy az egész lépcsőház hallja nem fedí a valóságot. A gyanúsított elfogására és a tárgyi bizonyítási eszközök lefoglalására a lakásában került sor, a kommunikáció normál hangszínen folyt, becsmérlő kijelentések pedig nem hangzottak el sem a panaszos, sem pedig a hatóság eljáró tagjai részéről.

A panaszos többszörösen büntetett előéletű személy. Az elfogása időpontjában is büntetőeljárás hatálya alatt állt, a Sz-i Járásbíróságon folyik vele szemben eljárás többrendbeli zsarolás büntett elkövetése miatt, így tartani lehetett attól, hogy a vele szemben intézkedő rendőrökkel szemben támadólag lép fel, illetve fennállt az önkárosítás lehetősége is, ezért az Rtv. 48. § a) és b) pontja alapján vele szemben bilincs használatára került sor. 2015. február 26-án 22 óra 20 perctől 23 óra 10 percig a házkutatás ideje alatt hátra voltak bilincselve a panaszos kezei, míg 23 óra 10 perctől 0 óráig előre voltak bilincselve, tekintettel arra, hogy

ezen időpontban került sor a panaszos K-ról M-ra történő szállítására a szolgálati személygépkocsival és így nem kellett a terheltnek kényelmetlenül utaznia.

A panaszos azon állítása, hogy vele szemben a rendőrök megalázóan jártak el és az édesanyja rosszul létét a rendőrök direkt idézték elő, nem fedi a valóságot. A panaszos az elfogásakor a szobájában egyedül tartózkodott, mivel önkielégítést végzett, a lakásban tartózkodó férfi testvére a konyhában volt, míg édesanyja a saját szobájában aludt. Ezen személyek személyazonosságának a megállapítása utána velük szemben nem került sor intézkedés foganatosítására, direkt megalázó, agresszív módon nem lépett fel senki az eljáró rendőrök részéről.

A panaszos édesanyja, amikor észlelte, hogy a fia szobájában házkutatás foganatosítására kerül sor, akkor elsírta magát, ezért az eljáró rendőrök több alkalommal is megkérdezték tőle, hogy szüksége van-e egészségügyi ellátásra, illetve bárminemű segísége, továbbá lehetőséget biztosítottak arra, hogy a szobájában együtt tartózkodhasson másik fiával, a panaszos testvérel. A sírás oka az volt, hogy a panaszos elmondta az édesanyjának, miszerint tizennyolcadik életévet be nem töltött személyekről készült pornográf felvételeket tart és tesz hozzáférhetővé más személy számára az interneten, ahogy erre az elmúlt években több alkalommal is sor került.

A panaszos édesanyja és fivére semmilyen kifogást, panaszt nem terjesztett elő a nyomozati cselekménnyel összefüggésben.

Az előzetes letartóztatásban lévő panaszos a vele szemben intézkedő mohácsi rendőröket a P. Rendőrkapitányságon 2015. február 27-én feljelentette, ezért a Központi Nyomozó Főügyészség K. Regionális Osztályán nyomozást rendeltek el. Erre tekintettel D. J. r. dandártábornok a nyomozásból kizárta a M. Rendőrkapitányságot, egyben a S. Rendőrkapitányságot jelölte ki a nyomozás lefolytatására.

A kapitányságvezető megjegyezte, hogy az elsődleges vizsgálatok során megállapította, hogy a panaszos sérelmére a M. Rendőrkapitányság beosztottai nem követtek el bűncselekményt, illetve vele szemben végig jogszerűen és szakszerűen jártak el.

III.

A Testület a panaszbeadvány és a rendőrségtől kapott felvilágosítás alapján – figyelemmel a panaszolt intézkedés idején hatályos Rtv., valamint a rendőrség szolgálati szabályzatáról szóló 30/2011. (IX. 22.) BM rendelet (továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) rendelkezéseire – a panaszos kifogásaival összefüggésben az alábbi megállapításra jutott.

A Testület álláspontja szerint a rendőri fellépés érintette a panaszos Magyarország Alaptörvénye (a továbbiakban: Alaptörvény) II. cikkében rögzített emberi méltósághoz, és az abból levezethető testi integritáshoz való jogát.

A panaszos beadványában sérelmezte a bilincselését, a vele szemben alkalmazott, felhatalmazáson túli erőszakot, hiszen az intézkedés során többször megütötték és meg is rúgták. Álláspontja szerint a rendőrök rendkívül durván, félelemkeltő, agresszív módon léptek fel vele szemben, amellyel még édesanyját is megijesztették, sőt az édesanyja ennek

következtében rosszul is lett. A házkutatás során pedig számára megalázó kifejezéseket használtak.

1) A Testület elsőként a panaszos bilincselését vizsgálta meg, hiszen a panaszos – állítása szerint – a rendőri intézkedés során végig együttműködő magatartást tanúsított, semmi nem indokolta a bilincselését, hiszen átadott minden bizonyítékot a rendőröknek, mégis ennek ellenére fájdalmas módon hátrabilincselték a kezét.

A rendőrség tájékoztatása szerint a panaszossal szemben az Rtv. 48. § a) és b) pont alapján alkalmaztak bilincset 2015. február 26-án 22 óra 20 perc és 23 óra 10 perc között a kezek hátrabilincselésével, majd 23 óra 10 perc és 0 óra között a panaszos kezeinek előrebilincselésével. A parancsnok átirata szerint azért volt indokolt a panaszos bilincselése a fentebbi jogszabályhelyekre hivatkozva, hiszen a panaszos többszörösen büntetett előéletű személy. Az elfogása időpontjában is büntetőeljárás hatálya alatt állt, a Sz-i Járásbíróságon folyik vele szemben eljárás többrendbeli zsarolás büntett elkövetése miatt, így tartani lehetett attól, hogy a vele szemben intézkedő rendőrökkel szemben támadólag lép fel, illetve fennállt az önkárosítás lehetősége is.

Az Rtv. 16. §-ának (1) bekezdése rögzíti, hogy a rendőr kényszerítő eszközt csak a törvényben meghatározott feltételek fennállása esetén, az arányosság elvének figyelembe tartásával alkalmazhat úgy, hogy az nem okozhat aránytalan sérelmet az intézkedés alá vontnak. Nincs helye a kényszerítő eszköz további alkalmazásának, ha az ellenszegülés megtört, és a rendőri intézkedés eredményessége enélkül is biztosítható.

Az Rtv. 48. §-a úgy rendelkezik, hogy a rendőr bilincset alkalmazhat a személyi szabadságában korlátozni kívánt vagy korlátozott személy

- a) önkárosításának megakadályozására,
- b) támadásának megakadályozására,
- c) szökésének megakadályozására,
- d) ellenszegülésének megtörésére.

A fentieket a Szolgálati Szabályzat 41. §-a tovább finomítja:

41. § (1) „Bilincs alkalmazása, az Rtv. 48. §-ában meghatározott esetekben különösen azzal szemben indokolt,

- a) aki erőszakos, garázda magatartást tanúsít, és ennek abbahagyására testi kényszerrel nem készíthető,
- b) aki az intézkedő rendőrt, annak segítőjét, valamint az intézkedésben közreműködőt megtámadja,
- c) akinek az elfogására bűncselekmény elkövetésének megalapozott gyanúja miatt került sor, és szökése bilincs alkalmazása nélkül nem akadályozható meg,
- d) akinek a jogszerű intézkedéssel szembeni ellenszegülése testi kényszerrel nem törhető meg,
- e) aki önkárosító magatartást tanúsít vagy ilyen magatartás tanúsításával fenyeget,
- f) akinek fogvatartása során kísérését rendelték el, és a kísért személy veszélyessége azt indokolja, vagy
- g) akit egyedül intézkedő rendőr állít elő.”

A Szolgálati Szabályzat 39. § (2) bekezdése szerint az intézkedés alá vont személy magatartása szempontjából a rendőr az alábbiak szerint tesz különbséget:

a) passzív ellenszegülést tanúsító személy, aki a rendőri intézkedés során a számára jogszerűen adott rendőri utasításokat nem hajtja végre, de tevőleges ellenszegülést nem mutat,

b) aktív ellenszegülést tanúsító személy, aki nem veti magát alá a jogszerű rendőri intézkedésnek, magatartásával fizikai erő kifejtés útján is igyekszik azt megakadályozni,

c) támadó magatartást tanúsító személy, aki az intézkedő rendőrre, valamint a támogatására vagy védelmére kelt személyre rátámad.

A (3) bekezdés szerint pedig a kényszerítő eszköz alkalmazását jól hallható, közérthető és határozott módon a következő sorrendben meg kell előznie:

a) a jogellenes magatartás abbahagyására való felszólításnak, „a törvény nevében” szavak előrebocsátásával, valamint

b) a figyelmeztetésnek, hogy kényszerítő eszköz alkalmazása következik.

A Szolgálati Szabályzat 41. §-ának (6) bekezdés a) pontja szerint a bilincselés módját az intézkedő rendőr az adott körülmények között a legcélrányosabban választja meg azzal, hogy a kezek hátra bilincselése akkor célszerű, ha a bilincs alkalmazására testi kényszer útján kerül sor, vagy alapos okkal tartani lehet rendőr elleni támadástól, valamint szökéstől. A (7) bekezdés szerint a rendőr az intézkedés alá vont személyt fekvő helyzetben, fálnak vagy más tárgynak nyomva megbilincselheti, ha azt a személy aktív ellenszegülése, támadása, erőszakos magatartásra vagy ezek kialakulásának megelőzése szükségessé teszi.

Jelen esetben tehát a rendőrség a panaszos önkárosításának és támadásának megakadályozása érdekében alkalmazott bilincset. A panaszoson a házkutatás foganatosítása során végig bilincs volt akként, hogy kezeit hátrabilincselték, majd 0 óráig előre bilincselték. Tehát a panaszost a rendőrök miután a rendelkezésükre bocsájtotta a tárgyi bizonyítási eszközöket, megbilincselték.

A Testület az általa kialakított történeti tényállás során figyelembe vette azt, hogy a panaszos édesanyja és testvére is jelen volt az intézkedés során, így véleménye szerint a panaszos valóban „otthon”, biztonságban, családi kötelékben érezhette magát, így vélhetően nem tanúsíthatott olyan magatartást, amely alátámasztotta volna a támadás jövőbeli, potenciális bekövetkezésének a lehetőségét, vagy akár az önkárosítás tényét. A Testület jelzi, hogy joggyakorlata értelmében a támadás és az önkárosítás jövőbeli, lehetséges bekövetkezése nem biztosít elegendő jogalapot a bilincselésre. A távoli veszély önmagában kevés a bilincshasználat jogszerűségéhez, hiszen a rendőrségnek észlelnie kellett volna olyan körülményeket, a panaszos által kifejtett ráutaló magatartást, amelynek közvetlen következménye a támadás kifejtése, vagy maga az önkárosítás. Jelen esetben a rendőrség nem határozott meg olyan körülményeket, amelyekből közvetlenül a támadás kifejtésére, vagy az önkárosítás megvalósulására lehet következtetni. Továbbá a fokozatosság és arányosság elvére tekintettel, amennyiben indokolt lett volna kényszerítő eszköz alkalmazása egy olyan személlyel szemben, aki ugyan büntetőeljárás hatálya alatt, de nem erőszakos cselekmény miatt, akkor az erőssorrendben legenyhébb kényszerítő eszközt kellett volna alkalmazni a bilincselés helyett. Ezen kívül figyelemmel a Szolgálati Szabályzat 39. § (2) bekezdésében rögzítettekre a panaszos ellenállást sem fejtett ki, sőt a rendőrség nem is határozta meg, vagy utalt arra, hogy egyáltalán tapasztalt-e ilyet az intézkedés során, így ezen körülmény is megalapozza a Testület álláspontját, amely szerint a panaszos bilincselésének jogalapját nem találta megalapozottnak az Rtv. 48. § a) és b) pontja alapján, így álláspontja szerint sérült a panaszos emberi méltóságából levezethető testi épséghez való alapvető joga.

A fenti körülményekre tekintettel a Testület a panaszos emberi méltósághoz fűződő alapvető jogának súlyos sérelmét állapította meg a panaszos bilincselése kapcsán.

A Testület jelzi, hogy tekintettel arra, hogy a bilincselés jogalapját nem fogadta el, így ebből adódóan, – a joggyakorlata alapján – külön vizsgálat elvégzése nélkül a bilincs alkalmazásának időtartama és módja is automatikusan jogalap nélkülinek minősül, tehát ezen körülmények is sértették a panaszos emberi méltósághoz fűződő alapvető jogát.

2) A panaszos kifogásolta, hogy a rendőri intézkedés során a vele szemben intézkedő rendőrök többször bántalmazták. A házkutatás foganatosítása során 1-1 rendőr, kétszer, tarkótájékon és a bal füle mögött, tenyérrel megütötte. Ezt követően a kihallgatás során az egyik rendőr figyelmeztette, hogy jó válasz esetén nem kap pofont, de mégis ennek ellenére a rendőr egyszer sípcsonton rúgta és egyszer halántékon ütötte őt. Végül a szükséges dokumentációk kitöltését követően, amikor jelezte, hogy panasza van, akkor az egyik rendőr felhúzott egy gumikesztyűt és hatszor fejen ütötte a panaszost. A panaszos elmondta, hogy nem érti miért volt erre a fellépésre szükség; tudja, hogy olyan bűncselekmény elkövetésével gyanúsítják, amelyet a társadalom jelentős mértékben megvet, de ő mégis végig együttműködő magatartást tanúsított. A panaszos elmondta, hogy a sérülések következményében látása homályos lett, orvosi vizsgálaton is részt, végül a rendőröket feljelentette.

A rendőrség a panaszos állításainak valóság alapját határozottan visszautasította, egységesen kifejezte a rendőrség, hogy a panaszost a vele szemben foganatosított intézkedés során egy rendőr sem bántalmazta. A kapitányságvezető véleménye szerint ezt a tényt erősíti többek között az eljárásban résztvevő rendőrök egybehangzó nyilatkozata, továbbá, hogy a bűnügyi őrizetbe vétele során végzett orvosi vizsgálat semmiféle ütésből eredő sérülést nem rögzített. Egyébként a parancsnok elmondta, hogy a rendőrökkel szemben a panaszos feljelentése alapján büntetőeljárás van folyamatban.

Töretlen gyakorlatának megfelelően a Testület eljárását kizárólag a panaszost esetlegesen ért alapjogsérelem feltárására tekintettel folytatta le – a hatáskörére irányadó jogszabályi rendelkezések értelmében álláspontját anélkül alakította ki, hogy az intézkedést foganatosító rendőrök büntetőjogi felelősségét vizsgálta volna.

Az Rtv. 17. §-ának (1) bekezdése értelmében a rendőrség a feladatának ellátása során a testi épséghez fűződő jogot a törvényben foglaltak szerint korlátozhatja. A (2) bekezdés pedig rögzíti, hogy a rendőri intézkedés során a kényszerítő eszköz alkalmazása esetén lehetőleg kerülni kell a sérülés okozását, az emberi élet kioltását. Az intézkedés folytán megsérült személy részére – amint ez lehetséges – segítséget kell nyújtani, szükség esetén a rendőr gondoskodik arról, hogy a sérültet orvos elláthassa, kórházi elhelyezése esetén a hozzátartozó vagy más, a sérülttel kapcsolatban álló személy erről értesüljön.

Az Emberi Jogok Európai Bíróságának (továbbiakban: Bíróság) töretlen gyakorlata szerint (lásd például: Selmouni kontra Franciaország, Ribitsch kontra Ausztria és Tomasi kontra Franciaország) amennyiben egy személy a hatóságok őrizetébe kerül és rajta ezen idő alatt sérülések keletkeznek, megfordul a bizonyítási teher, és a hatóságokra, illetve az érintett államra hárul, hogy valószínű magyarázatot adjon a sérülés okát illetően. Ellenkező esetben a Bíróság megállapítja az Emberi Jogok Európai Egyezménye kínzást, megalázó vagy embertelen bánásmódot tilalmazó 3. cikkének sérelmét, azaz az érintett alapjogának sérelmét (ami azonban nem jelent egyet valamely meghatározott személy büntetőjogi felelősségének

megállapításával). A bántalmazás gyanúját felvető ügyekben a Testület ugyanezt a megközelítést alkalmazza.

A rendelkezésre álló orvosi dokumentációk nem következetesek tekintetben, hogy egyik dokumentum explicite tartalmazza, hogy a panaszos agyrázkódást szenvedett, míg a másik nem. Ugyan a panaszos csak homályos látásra panaszkodott, nem volt hányingere, nem szédült, nem volt kettős látása, így az agyrázkódás klasszikus tünetei nem voltak rajta észlelhetők. A Testület mégis a szakorvosi, teljes test vizsgálat eredményét elfogadta a panaszos és a rendőrség állítása közötti ellentmondás feloldása eszközeként. Így a Sürgősségi Osztályon 2015. február 27-én 12 óra 50 perckor elvégzett vizsgálat eredményét a Testület elfogadta, amely enyhe fokú agyrázkódást mutatott ki, mindenféle kóros elváltozás, vagy felületi sérülés nélkül. Az agyrázkódás kialakulhatott tenyérrel történő, többszöri fejütés eredményeként. A nyitott tenyérrel történő ütés felületi sérülést nem eredményez; a kérdéses terület bepirosodhat a hirtelen ütés hatására, de idővel a pirosság elmúlik, így felületi sérülést az nem eredményez. Emiatt a Testület okozati összefüggést látott az enyhé fokú agyrázkódás és a panaszos által hivatkozott ütések között. A panaszos beadványában előadta, hogy kb. 9-10 alkalommal mérték a fejére a rendőrök nyitott tenyérrel ütéset, nevezetesen a tarkójára, a füle mögé. Ha nem lett volna ütés, vagy csak 1-1 ütés lett volna, akkor valószínűleg a panaszos nem szenvedett volna agyrázkódást. Így ezen körülményekre tekintettel a Testület megalapozottnak találta a túlzott rendőri fellépésre, a felhatalmazáson túli erőszak kifejtésére vonatkozó panaszosi állítást, így álláspontja szerint sérült a panaszos emberi méltóságából levezethető testi épséghez fűződő alapvető joga.

A fenti körülményekre tekintettel a Testület megalapozottnak találta a panaszos panaszát, így megállapította az emberi méltósághoz való jogából levezethető testi épséghez való jogának a sérelmét a túlzott rendőri fellépés, a felhatalmazáson túli erőszak kifejtése kapcsán.

3) A panaszos sérelmezte a rendőrök szolgálati fellépését.

a) A panaszos szerint a rendőri fellépés agresszív, brutális, aránytalan, félelemkeltő volt, amelynek következtében az édesanyja rosszul is lett.

A rendőrség tájékoztatása szerint a panaszos állítása nem fedi a valóságot. A panaszos édesanyja elkezdett sírni, de azért, mert megtudta, hogy milyen bűncselekmény elkövetésével vádolják a fiát, így ennek hatására törhetett meg. Az intézkedő rendőrök egyébként, erre tekintettel több alkalommal is megkérdezték tőle, hogy szüksége van-e egészségügyi ellátásra, illetve bármilyen segítségre, továbbá lehetőséget biztosítottak arra, hogy a szobájában együtt tartózkodhasson másik fiával, a panaszos testvérével.

Az Rtv. 2. § (1) bekezdés második mondata szerint a rendőrség tiszteletben tartja és védelmezi az emberi méltóságot, óvja az ember jogait. A rendőri hivatást választóktól, főleg az Rtv.-ben is szereplő szolgálati feladatok ellátása során – ezen belül is első sorban akkor, amikor intézkedés közben az állampolgárokkal közvetlen kapcsolatba kerül – más állampolgároknál magasabb erkölcsi tartás, fokozottabb türelem és tolerancia, körültekintő és mások számára példaértékű viselkedés várható el. Mindez adódik az Rtv. azon rendelkezéseiből, amelyek kiemelkedő közhatalmi jogosítványokkal ruházzák fel a rendőröket, az államszervezetten belül kitüntetett pozícióba helyezve őket. Ezzel összhangban ugyanis az Rtv. és a Szolgálati Szabályzat szigorúbb követelményeket is támaszt velük

szemben, és az ezeknek való megfelelést maradéktalanul megköveteli, a számonkérhetőség lehetőségeit is megteremtve.

A Testület ezzel kapcsolatban szükségesnek tartja kiemelni a Magyar Köztársaság Rendőrségének Etikai Kódexét, amelynek 1. pontja előírja: a rendőr „önként vállalt hivatásával szemben különleges társadalmi elvárások érvényesülnek, melyekre szolgálati viszonyának fennállása alatt mindvégig figyelemmel kell lennie.” Az 5. pont szerint: „a rendőr a ráruházott hatalom alkalmazása során megfontolt és mértéktartó, intézkedéseit (...) indulatoktól mentesen hajtja végre, kerüli a szükségtelen konfliktusok kialakítását. Nem alkalmaz (...) megalázó bánásmódot és ezt másoktól sem tűri el.” A 7. pont utolsó mondata szerint „tudatában van annak, hogy saját személyén keresztül az egész testület megítéléséért is felelős.”

A Testület továbbá jelen esetben is irányadónak tartja a korábbi állásfoglalásaiban [lásd pl. a 65/2008. (VIII. 18.) sz. állásfoglalás indokolása II. részének 3. pontját] megfogalmazottakat, miszerint „a rendőri hivatást választóktól, főleg az Rtv.-ben is szereplő szolgálati feladatok ellátása során – ezen belül is első sorban akkor, amikor intézkedés közben az állampolgárokkal közvetlen kapcsolatba kerülnek – más állampolgárokénál magasabb erkölcsi tartás, fokozottabb türelmesség és tolerancia, körültekintő és mások számára példaértékű viselkedés várható el. Mindez adódik az Rtv. azon rendelkezéseiből, amelyek kiemelkedő közhatalmi jogosítványokkal ruházzák fel a rendőröket, így az államszervezetben belül kitüntetett pozícióba helyezve őket. Ezzel arányosan azonban az Rtv. és a Szolgálati Szabályzat szigorúbb követelményeket is támaszt velük szemben, és az ezeknek való megfelelést maradéktalanul megköveteli, a számonkérhetőség lehetőségeit is megteremtve.”

Tekintettel arra, hogy a rendőrség magatartására vonatkozó panaszosi állítást a rendőrség egyértelműen cáfolta, az állítások között ellentmondás alakult ki, amelyet a Testület a rendelkezésre álló, korlátozott számú bizonyítási eszközzel és a birtokában lévő csekély számú bizonyíték figyelembevételével nem tudott feloldani, így nem tudott egy olyan tényállást megállapítani, amely alapján értékelhette volna a panaszosi kifogást és abban állást foglalhatott volna. Erre figyelemmel a Testület álláspontja szerint a panaszos emberi méltóságához való jogának a sérelme nem megállapítható.

Tekintettel arra, hogy az intézkedő rendőrök fellépése tekintetében a panaszosi állítás és a rendőri jelentések egymásnak ellentmondanak, és ezen ellentmondásokat a Testület feloldani nem tudta, így a panaszos emberi méltóságához való jogának a sérelme nem megállapítható.

b) A panaszos kifejezetten kifogásolta azt, hogy a házkutatás során a rendőrök a „mocskos, pedofil disznó” kifejezéssel illették.

A rendőrség határozottan cáfolta azt, hogy az intézkedés során ilyen, vagy ehhez hasonló kifejezések elhangzottak volna.

A Testület – az előző pontban hivatkozott rendelkezések tükrében – ismételtelen egy feloldhatatlan ellentmondásba ütközött a rendőrség és a panaszos által közöltekben, amelyet a rendelkezésére álló korlátozott bizonyítási eszköze és csekély számú bizonyítéka miatt nem tudott feloldani, így nem tudott egy olyan tényállást kialakítani, amely tükrében alaposan

megvizsgálhatta volna a kifogást. Ezen körülmény miatt a Testület csak úgy határozhatott, hogy a panaszos emberi méltósághoz való jogának a sérelme nem megállapítható.

Jelen kifogás kapcsán is, a két tényelőadás között feszülő feloldhatatlan ellentét miatt, a Testület csak úgy határozhatott, hogy a panaszos emberi méltósághoz való jogának a sérelme nem megállapítható.

IV.

A Testület lefolytatott vizsgálatában a panaszos emberi méltósághoz való jogának a sérelmét állapította meg a panaszos bilincselése kapcsán (jogalap, mód, időtartam), hiszen megítélése szerint a rendőrség kellő jogszabályi felhatalmazás nélkül fogatosította a panaszossal szemben a kényszerítő eszközt. Ezen kívül sérült a panaszos testi épséghez való alapvető joga a rendőrök által kifejtett, felhatalmazáson túli erőszak tekintetében. A Testület a rendőri fellépésre vonatkozó kifogások kapcsán, nevezetesen a rendőrök durva, agresszív magatartása és az általuk alkalmazott hangnem vonatkozásában a két fél által előadottak között feszülő ellentmondást nem tudta feloldani, így úgy határozott, hogy jelen két panasz kapcsán a panaszos emberi méltósághoz való jogának a sérelme nem megállapítható.

V.

A Testület álláspontja szerint a jogsérelem mértéke eléri azt a szintet, amely indokoltá teszi, hogy a Testület állásfoglalását megküldje az országos rendőrfőkapitánynak, ezért döntését a rendelkező részben foglaltak szerint alakította ki.

Budapest, 2015. július 30.

Dr. Lukács Tamás
elnök, előadó testületi tag

Dr. Kozma Ákos
elnökhelyettes

Fráterné dr. Ferenczy Nóra
testületi tag

Dr. Cservák Csaba
testületi tag